

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Digitální učební materiál

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0802
Název projektu	Zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo a název šablony klíčové aktivity	III/2 – Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Příjemce podpory	Gymnázium, Jevíčko, A. K. Vitáka 452

Název DUMu	Jiří Wolker – Host do domu
Název dokumentu	VY_32_INOVACE_02_12
Pořadí DUMu v sadě	12
Vedoucí skupiny/sady	Mgr. Lucie Škvařilová
Datum vytvoření	6. 2. 2013
Jméno autora	Mgr. Jaromír Baranok
e-mailový kontakt na autora	baranok@gymjev.cz
Ročník studia	3. ročník
Předmět nebo tematická oblast	český jazyk a literatura
Výstižný popis způsobu využití materiálu ve výuce	Pracovní list s úryvky básní Jiřího Wolкера ze sbírky Host do domu. Inovace: mezipředmětové vztahy (dějepis), využití ICT, mediální technika.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Jiří Wolker
Host do domu

1.

Věci

Miluji věci, mlčenlivé soudruhy,
protože všichni nakládají s nimi,
jako by nežily,
a ony zatím žijí a dívají se na nás
jak věrni psi pohledy soustředěnými
a trpí,
že žádný člověk k nim nepromluví.
Ostýchají se první dát do řeči,
mlčí, čekají, mlčí
a přeci
tolik by chtěly trochu si porozprávět!
Proto miluji věci
a také milují celý svět.¹

- a) Literární druh:
- b) Téma básně:
- c) Jaký vnímá lyrický subjekt věci, svět kolem sebe?

2.

Kamna

Myslím, že v poledne každý den
by mohl být květnově tichý a slavný,
kdyby všechny plotny u kamen
mohly být jako louky na jaře.
Maminky-sluníčka
v kuchyních by se nad nimi točily a smály,
žehnal by je zlatýma rukama
a ony, — jako ta země pod máma
v odplatu za to by daly
růst na sobě chlebům a koláčům,
tak jako květinám polním,
co rostou z lásky a tepla.
V poledne by je maminky otrhaly,
na stůl postavily čerstvé a vonící:
„Vezměte z našich rukou, moji nejmilejší,
kyticí!“²

- a) Téma básně:
- b) Jaká je kompozice básně?
- c) Který z tropů v básni převažuje?
- d) Jak je chápána postava maminky?

¹ Výbor z díla Jiřího Wolker. 1. vyd. Praha: Václav Petr, 1940, s. 36.

² Výbor z díla Jiřího Wolker. 1. vyd. Praha: Václav Petr, 1940, s. 22.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

3.

Pokojík v hotelu

Pokojík za šest korun,
číslo dvacet pět,
s vyhlídkou do dvora, umyvadlem a postelí,
na rozklížené židli sedí
a hledí
jako ta stará panna,
co mnoho viděla, nemilovala a nebyla milována.
Kdo na noc přijde už odpoledne,
na postel sedne, ruce dá do klína
a usedavě vzpomíná,
kdo by tak moh',
kdo by tak moh' z toho cizího města
přijít a zadarmo usmát se na něho,
říct něco dobrého, jasného a teplého,
aby i nejsmutnější věci v tom pokoji viděly,
že přec není všechno tak, jako si myslely.³

a) Tematika básně:

b) Co největší bolestí člověka?

4.

Poštovní schránka

Poštovní schránka na rohu ulice,
to není nějaká leccjaká věc.
Kvete modře,
lidé si jí váží velice,
svěřují se jí docela,
psaníčka do ní házejí ze dvou stran,
z jedné smutná a z druhé veselá.

Psaníčka jsou bílá jako pel
a čekají na vlaky, lodě a člověka,
aby jak čmelák a vítr je do dálek rozesel,
— tam, kde jsou srdce,
blizny červené,
schované v růžovém okvětí.

Když na ně psaní doletí,
narostou na nich plody sladké nebo trpké.⁴

a) Kompozice básně:

b) Jak je chápána poštovní schránka?

c) Doložte umělecké prostředky ozvláštňující text.

³ Výbor z díla Jiřího Wolker. 1. vyd. Praha: Václav Petr, 1940, s. 27.

⁴ Výbor z díla Jiřího Wolker. 1. vyd. Praha: Václav Petr, 1940, s. 22.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

5.

Svatý Kopeček

Žlutavý kostel vlá na hoře zelené,
to je korouhev této krajiny tiché a svěcené,
to je Svatý Kopeček u Olomouce, místo pro poutníky a výletníky,
osada dodávající dělníky továrně Kosmos a továrně na hřebíky,
panna Maria se zde zjevila a stále zjevuje se
babičkám s nůšemi a dětem na chraští v lese,
zde jsou mé prázdniny od narození až do let dvaceti
v borových pasekách a lískovém houšti dobře zasety,

a já jsem procesí dychtivé božího slova,
přicházím z daleké Prahy a rodného Prostějova,
dospělý chlapec, student a socialista,
věřící v sebe, železné vynálezy a dobrého Ježíše Krista,
dubnové stromy, silnice bílá a přec smutného něco tu je,
jdu navštívit babičku chorou a dědečka, který ji ošetřuje.
Zvonek na konci chodby na drátě železném,
chodba, vonící každý rok stejně břidlicovým kamenem,
sednička malá, za okny celý les sedí v květináči,
zmodralé ruce a šedivé vlasy na smutné posteli pláčí.

...

Vida, tu Karel Šnajdr, můj prastarý kamarád ve skutečnosti stojí,
dnes, jako vždy, rámec našemu přátelství dělá sekera, trakař, pařezy a trochu chvojí,
ač vyrostl na siláka, přec vítáme se, jak sluší na kluky,
u sedláka sloužil, pak u dráhy našel si místo a ztratil je v době výluky,

...

na otlého učitele, jemuž sloužím za zlý příklad ve škole a v hospodě,
na cukrátkové dámy v hedvábných kornoutech s pohledy veřejně dobročinnými,

...

Dříve než usneme, na svou milou si vzpomeneme,
i do snu si její obrázek v očích ponese,
neboť ona ví, co je to láska a bolest, my od ní se to dověděli,
bolest je života půl a láska je život celý,
pro ni a pro nás všechny se navzájem zaslíbíme,
pro ni a pro nás a pro všechny svět jediný postavíme.

Svatý Kopečku, kosteli vlající na hoře zelené,
korouhvi této krajiny tiché a svěcené,
spravedlivou sílu, dětské oči a jazyky ohnivé dej nám všem,
ať to, v co věříme dnes, též zítra provedem!⁵

⁵ Výbor z díla Jiřího Wolker. 1. vyd. Praha: Václav Petr, 1940, s. 38-45.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- a) Doložte polytematičnost básně.
- b) Který francouzský básník byl J. Wolkerovi vzorem? Které dílo tohoto autora silně ovlivnilo české avantgardní básníky?
- c) Báseň Svatý Kopeček je označována jako poéma. Vysvětlete pojem poéma.
- d) Jak se proměňuje Wolkerovo vidění světa v této básni ve srovnání s vizí, kterou nacházíme v ukázkách uvedenými výše?
- e) Najděte motivy typické dílo Host do domu.
- f) Jak je zachyceno poutní místo Svatý Kopeček?

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Řešení

1.

a) **Literární druh:** lyrika.

b) **Téma básně:** všední svět.

c) **Jaký vnímá lyrický subjekt věci, svět**

kolem sebe? Okouzlení všedním světem, obyčejnými věcmi.

2.

a) **Téma básně:** všední, obyčejný den, domov.

b) **Jaká je kompozice básně?** Na úvod metafora, která je dále rozvíjena.

c) **Který z tropů v básni převažuje?** Metafora.

d) **Jak je chápána postava maminky?** Chápající, něžná, jistota.

3.

a) **Tematika básně:** mezilidské vztahy, láska.

b) **Co největší bolestí člověka?** Život bez lásky, život v osamění.

4.

a) **Kompozice básně:** na úvod personifikace, dále rozvíjena.

b) **Jak je chápána poštovní schránka?** Jako symbol naděje, lásky, touhy i smutku; neobyčejná věc.

c) **Doložte umělecké prostředky ozvláštňující text.**

Poštovní schránka na rohu ulice,
to není nějaká leccjaká věc.

personifikace

Kvete modře,

lidé si jí váží velice,

přirovnání

svěřují se jí docela,

psaníčka do ní házejí ze dvou stran,

epiteton

z jedné smutná a z druhé veselá.

metafora

Psaníčka jsou bílá jako peří

a čekají na vlaky, lodě a člověka,

aby jak čmelák a vítr je do dálek rozesel,

— tam, kde jsou srdce,

blizny červené,

schované v růžovém okvěti.

Když na ně psaní doletí,

narostou na nich plody sladké nebo trpké.⁶

⁶ Výbor z díla Jiřího Wolker. 1. vyd. Praha: Václav Petr, 1940, s. 22.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

5.

a) Doložte polytematičnost básně.

Prolínání témat: vzpomínky na dětství, vzpomínky na kamarády, subjektivní zážitky, Svatý Kopeček...

b) Který francouzský básník byl J. Wolkerovi vzorem? Které dílo tohoto autora silně ovlivnilo české avantgardní básníky?

Guillaume Apollinaire – Pásmo.

c) Báseň Svatý Kopeček je označována jako poéma. Vysvětlete pojem poéma.

Lyricko-epická skladba, básnická povídka.

d) Jak se proměňuje Wolkerovo vidění světa v této básni ve srovnání s vizí světa, kterou nacházíme v ukázkách uvedenými výše?

Usiluje o změnu světa, změna světa je možná jen revolucí, činem, prosí o sílu k uskutečnění této myšlenky.

e) Najděte motivy typické pro dílo Host do domu.

Prarodiče, Svatý Kopeček, křesťanské motivy – Panna Maria, domov, dětství...

f) Jak je zachyceno poutní místo Svatý Kopeček?

Svatý Kopečku, kosteli vlající na hoře zelené, personifikace, epiteton, apostrofa
korouhvi této krajiny tiché a svěcené... metafora

Žlutavý kostel vlá na hoře zelené,
to je korouhev této krajiny tiché a svěcené,

Dominanta, symbol krajiny, místo setkávání, poklidu.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

1. Literatura

Výbor z díla Jiřího Wolкера. 1. vyd. Praha: Václav Petr, 1940, 185 s.

2.

Materiál je určen pro bezplatné užívání pro potřebu výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení. Jakékoliv využití podléhá autorskému právu. Dílo smí být dále šířeno pod licencí CC BY-SA (www.creativecommons.cz).